

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan for Den Grønne Kastanje 2019-2020

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

I 2019 havde vi særligt fokus på rutiner, hverdagssituationer og leg (både børne- og vokseninitieret) som læringsrum. Hvordan organiserer og tilrettelægger det pædagogiske personale fx daglige rutiner (garderobe, puslesituation, oprydning), så de bliver bedst mulige læringsrum for det enkelte barn og for børnegruppen? I den sammenhæng havde vi en workshop med vores pædagogiske konsulent, Jesper Ole Larsen, hvor vi stue- eller afdelingsvis udarbejdede handleplaner (inkl. evaluering) for situationer eller rutiner, som vi indtil da ikke havde tilrettelagt optimalt.

Året 2020 blev i høj grad præget af corona – nedlukningen, genåbningen, skiftende restriktioner og regler. Derfor blev vores primære fokus at skabe genkendelighed og tryghed for både børn og forældre. Enkelte anbefalinger lå direkte i forlængelse af vores allerede eksisterende pædagogiske praksis; nemlig så vidt muligt at opdele børnene i mindre grupper. Antallet af børn i grupperne var dog mindre end sædvanligt, og vi oplevede, at det gav ekstra tid og nærvær til det enkelte barn. Andre restriktioner lagde væsentligt mere pres på vores pædagogiske praksis. Vi har bevidst tilstræbt at skabe en fælles kultur på tværs af afdelinger og stuer. Sociale relationer er væsentligere end stuestruktur, så i Den grønne kastanje skaber vi rum til, at børnene besøger hinanden på kryds og tværs af både afdelinger og stuer. Dét blev sat helt ud af spil. Fælles aktiviteter som klubber, fællessang og sommerfester blev aflyst eller afholdt på stuen. Desuden har vi måttet justere den pædagogiske praksis i forhold til vores værdigrundlag på et andet væsentligt punkt; nemlig børnenes medindflydelse. Vi har i vores læreplaner beskrevet, hvordan selv det helt lille vuggestuebarn skal have størst mulig indflydelse på sin hverdag; det skal fx kunne vælge sin morgenmad (havregrød eller brød?), det skal have fri adgang til en variation af legetøj, det skal kunne bevæge sig nogenlunde frit rundt. Pludselig er maden portionsanrettet (før stod det i fade på bordet, så de kunne pege eller endda øse op selv), dørene er lukkede, og meget mere legetøj end sædvanligt er uden for umiddelbar rækkevidde. Vi har bestræbt os på at give børnene størst mulig indflydelse og medbestemmelse under coronaen – fx at de kan være med til at bestemme ture og aktiviteter – men overordnet set har coronarestriktionerne også betydet restriktioner i forhold til børnenes medbestemmelse. Foreløbigt har corona-tiden bestyrket os i, at vores sædvanlige pædagogiske praksis skaber de bedst mulige læringsrum og den bedst mulige trivsel for børnene. Når hverdagen er vendt tilbage, vil vi dog lave en egentlig evaluering på et pmøde: Var der tiltag i vores pædagogiske praksis under corona, som fungerede særligt godt, og som vi vil have mere af?

I begyndelsen af 2020 fik Den grønne kastanje tildelt en minibuss, så især børnehavpersonalet har haft fokus på at udvikle en pædagogisk praksis for busturene. Hvordan giver det bedst mening at dele børnene op i busgrupper? Hvor ofte skal vi afsted? Og hvad skal det overordnede pædagogiske mål med turene være? Alt sammen blev beskrevet, dokumenteret og evalueret på handleplansskemaer og mundtligt ved

møder. Minibusturene har betydet, at vi helt naturligt har haft et bredere fokus på udeliv og naturoplevelser, fordi vi har haft større muligheder for at besøge langt flere forskelligartede naturområder, fx naturlegepladser i Nordsjælland, Arboretet i Hørsholm eller kælkebakker på Vestegnen.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

I Den grønne kastanje dokumenterer og evaluerer vi det pædagogiske arbejde løbende på følgende måder:

- Børnehaven har klubsedler, hvor det pædagogiske personale skriver ned, hvilke aktiviteter de laver med børnene i klubugen. Fremadrettet vil der bagpå sedlen også være et felt til beskrivelse af pædagogiske mål og hvordan de hænger sammen med læreplanen samt et felt til evaluering. Dette har hidtil foregået mundtligt.
- Vuggestuen har miniklubsedler, hvor det pædagogiske personale beskriver aktiviteten, det pædagogiske mål med aktiviteten samt en evaluering af aktiviteten.
- Når vi laver LTU på et barn, udfylder vi samtidig et skema, der beskriver den bekymrende adfærd, hovedpointerne fra analysen, samt den særlige indsats, vi vil gøre for barnet. En LTU indebærer, at det pædagogiske personale mødes igen efter fire uger og evaluerer indsatsen: Har den hjulpet barnets trivsel, eller skal noget nyt sættes i værk? Evalueringen, som skrives ned i LTU-skemaet, opbevares i et aflåst skab på kontoret af hensyn til datasikkerhed.
- Ved større forandringer, indsatser eller evalueringer udfylder det pædagogiske personale et handleplansskema, der er udviklet af Den grønne kastanjes pædagogiske konsulent, Jesper Ole Larsen. I skemaet registrerer det pædagogiske personale blandt andet: Formål og mål for aktiviteten/ændringen/handlingen, hvad vi rent faktisk skal gøre (tiltag), hvem der er ansvarlig, hvordan tidsplanen forløber, hvilke barrierer der er for opfyldelse af målet, hvornår er målet opfyldt (succeskriterier/hvilke tegn vil vi se efter), hvordan vi vil dokumentere, at vi har nået målet, og endelig hvordan vi vil evaluere (evalueringen kan evt. nedskrives på selve handleplansskemaet). Handleplansskemaet kan bruges til at planlægge, dokumentere og evaluere alt fra en indsats for at bedre et enkelt barns trivsel og udvikling til at dokumentere og evaluere en generel pædagogisk praksis. Fremadrettet overvejer vi, om den skal udskiftes med SMTTE-modellen, da den er det planlægnings- dokumentations- og evalueringsværktøj, der er mest udbredt i Københavns Kommune. Vi vil også oparbejde en mere systematisk brug af handleplanerne: Hvornår skal de bruges – og hvornår er en mundtlig evaluering god nok? Vi vil prioritere tid til evaluering på hvert personalemøde – enten som samlet personalegruppe eller i teams.
- Vi har en faglig kultur, hvor man gerne må undres. Det betyder, at der er åbenhed for at diskutere egen og andres praksis – på en god og konstruktiv måde. Vi reflekterer dagligt over den pædagogiske praksis, mundtligt og når der lige er tid (gerne i middagsstunden). Vi har mulighed for en dybere og mere systematisk refleksion og evaluering på to-fire årlige stuemøder, på fire afdelingsmøder og på 10 personalemøder. Det har længe været et ønske fra både ledelse og personale, at vi havde mere tid til fælles refleksion over vores pædagogiske praksis. Fremadrettet vil vi forsøge at gøre det til et fast punkt på dagsordenen til p-møderne (læs nedenfor om evaluering af den styrkede pædagogiske læreplan).
- Evaluering af læreplanerne: Indtil 2020 har vi evalueret læreplanen på et personalemøde, hvor det pædagogiske personale har genlæst læreplanerne og reflekteret over, om de stadig passer: Gør vi det, vi siger vi gør? Desuden har vi videreudviklet og diskuteret enkelte begreber fra læreplanen på faglige dage (P-dag), fx da vi i 2016 brugte en lørdag på at udvikle og definere

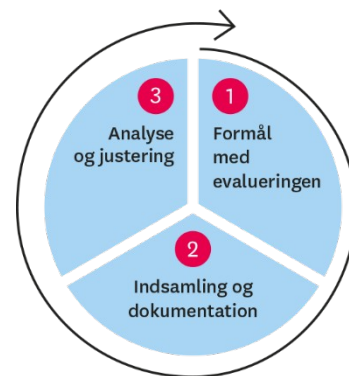
vores børne- og læringssyn. Fremadrettet vil vi arbejde på, at vi løbende tager temaer fra læreplanen op på personalemøder hen over året. Vi vil bruge nogle af de redskaber, som de faglige fyrtårne har fået med fra kurset omkring De Nye Styrkede Læreplaner: Fx at vi som stue, afdeling eller institution tager stilling til om vi gør, det vi skriver, vi gør? Lever vores praksis op til læringsmålene i læreplanerne? Er det noget vi vil have mere af? Hvor er der udviklingspotentiale? Og hvor er det en indsats, der skal vedligeholdes?

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Vores styrkede læreplan er udarbejdet i en række forskellige processer. Først og fremmest har hele personalegruppen læst og reflekteret over de eksisterende læreplaner. Vi har i plenum på et personalemøde debatteret, hvilke dele af de eksisterende læreplaner, der uden videre kunne overføres til den styrkede læreplan. Eksempelvis udviklede og definerede vi vores børne- og læringssyn i 2016, og der var bred enighed om, at det stadig var relevant i 2019/2020.

På efterfølgende personalemøder arbejdede vi med forskellige refleksions- og evalueringsmetoder for at udvikle og definere andre dele af vores styrkede læreplan. De to faglige fyrtårne var processtyrere på diskussioner, brainstorm-sessions og evalueringer (fx en slags evalueringsleg, hvor vi fysisk skulle stille os hen til det udsagn, vi synes passede bedst). Vi tog udgangspunkt i vores faktiske pædagogiske praksis: Hvad er det, vi helt konkret gør, for at leve op til læringsmålene? Hvor er der udviklingspotentiale? Og hvor skal vi vedligeholde? Hvad vil vi have mere af? Hvad vil vi have mindre af? Disse p-møder resulterede i en masse noter, referater, plancher mv. som dannede udgangspunkt for det egentlige skriftlige arbejde. En koordinator formulerede ud fra baggrundsmaterialet Den grønne kastanjes styrkede læreplan 2019/2020. Alle medarbejdere samt forældrerådet fik den færdige læreplan til gennemlæsning med mulighed for at komme med rettelser eller kommentarer, inden den blev offentliggjort 2019.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

Evaluering af Den grønne kastanjes Pædagogiske Læreplaner 2019-2020

I forbindelse med udviklingen af Den grønne kastanjes styrkede læreplaner besluttede ledelse og medarbejdere, at vi løbende ville evaluere enkelte punkter i læreplanerne på personalemøder hen over året. Med en af de faglige fyrtårne som processtyrer skulle alle pædagogiske medarbejdere sammen reflektere over spørgsmålene:

- Handler vi i praksis, som vi har intentioner om at gøre/som det står beskrevet i læreplanerne?
- Lever vores faktiske læringsmiljøer op til læringsmålene? Og hvilke tegn ser vi på, at vi lever op til læringsmålene (konkrete tegn på børnenes trivsel og udvikling)
- På hvilke områder har vores pædagogiske praksis udviklingspotentiale?
- På hvilke områder skal vores indsats vedligeholdes?

Desværre nåede vi kun at bruge denne evaluerings- og udviklingsproces på temaer som "dannelse" og "leg" – og ikke til en egentlig evaluering af om den pædagogiske praksis lever op til læringsmålene for de seks læreplanstemaer. Dette skyldes først og fremmest, at institutionen blev lukket ned i forbindelse med corona, og at de efterfølgende p-møder enten kom til at være præget af corona-relateret indhold eller helt blev aflyst, da det ikke ville være forsvarligt at samle hele personalegruppen. Vi besluttede også, at vores evalueringsmodel kun vanskeligt kunne udføres digitalt, da dele af den kræver, at vi er i samme rum.

I stedet har evalueringen foregået todelt: Dels som en skriftlig, individuel evaluering fra hver medarbejder – foretaget marts/april 2020. Dels som en fælles evaluering foretaget af et udvalg bestående af den pædagogiske leder, Jeanette Lundum, en pædagog fra børnehaven, Line Fischer og en medhjælper fra vuggestuen, Rikke Bechmann. Desværre var begge faglige fyrtårne sygemeldt, da mødet blev afholdt i februar 2021, så de kunne ikke deltage.

Den skriftlige individuelle evaluering (marts/april 2020)

Under nedlukningen skulle alle pædagogiske medarbejdere genlæse Den grønne kastanjes styrkede læreplaner og individuelt reflektere over spørgsmålet: "Handler vi i praksis, som det står beskrevet i læreplanerne?" Hver medarbejder skulle svare skriftligt på e-mail til en koordinator, der samlede besvarelserne. Langt størstedelen af besvarelserne var positive tilkendegivelser, der overvejende indeholdt små, konkrete rettelser til selve teksten, fx

"Jeg har nu også læst de nye styrkede læreplaner, og tænkte på, om man på side 37 punktform 7 skal nævne de nye skraldespande vi har snakket om at indføre ifm affaldssortering. Rigtigt godt arbejde. Jeg synes også, at den beskriver det hele meget godt" (e-mail fra medhjælper)

"[...] Jeg har haft god tid til at læse og har her lidt rettelser og tilføjelser. Side 11 2. sidste pind og igen side 28 2. sidste pind. Jeg synes ordet aktiviteter skal skiftes til traditioner: Fredagssang, sommerfest og julefest. Side 14. 2. pind nederst står der: "At ledelse og forældreråd er synlige, så forældrene har et sted at henvende sig, hvis de oplever ikke at blive imødekommet af det pædagogiske personale " Jeg mener

også at forældrene kan henvende sig til leder eller forældreråd, hvis de har noget positivt at sige om fx personalet. Eller til at komme med gode ideer og forslag [...]” (e-mail fra pædagog).

Et par besvarelser indeholdt spørgsmål til vores pædagogiske praksis, fx:

”Jeg har læst De styrkede Læreplaner. [...] Der en ting jeg stiller ? ved det er at børnene må løbe på gangen i børnehaven.” (e-mail fra pædagog).

”[...] Ift de nye styrkede lærerplaner har jeg følgende: Side 11, første punktform Er det stadig aktuelt at alle stuer har én der er uddannet i Fri for mobberi? [...]” (e-mail fra pædagog)
”Jeg ved ikke, om det bare er fordi, der bare mangler konkrete eksempler i teksten – eller det er fordi, vi reelt mangler opmærksomhed på science-området i vores læringsmiljø. Der er fine eksempler på udeliv, naturoplevelser og bæredygtighed, men der står stort set intet om matematisk opmærksomhed eller science-aktiviteter.” (e-mail fra medhjælper)

Første spørgsmål fik vi ret hurtigt klaret over mail; nemlig at børnehavebørnene gerne løbe på gangen i børnehaven – så længe det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt og ikke genererer de andre børn.

Det andet spørgsmål kræver en videre diskussion på et p-møde og i evalueringsudvalget: Vil vi stadig arbejde med ”Fri for mobberi”? Er det et godt værktøj? Eller skal vi hellere bruge andre metoder? Hvis vi fortsat vil bruge ”Fri for mobberi”, skal nogle af de nytilkomne så på kursus?

Tredje spørgsmål løses dels på skrift: En pædagog fra børnehaven og en pædagog fra vuggestuen giver gode, konkrete eksempler på, hvordan vi støtter børnenes matematiske opmærksomhed i hverdagen. Dette skriver koordinatoren ind i læreplanerne, så den beskriver de ting, vi rent faktisk gør for at støtte børnenes matematiske opmærksomhed. Samtidig kræver spørgsmålet også en videre diskussion på et p-møde og i evalueringsudvalget: ”Er science et udviklingsområde i vores pædagogiske praksis?”. ”Hvad gør vi allerede – og hvad kunne vi tænke os at gøre i fremtiden?”

Konklusion på den skriftlige individuelle evaluering

Ud fra de individuelle, skriftlige evalueringer kan vi først og fremmest konkludere, at det pædagogiske personale i Den grønne kastanje oplever, at den faktiske pædagogiske praksis overordnet stemmer overens med de værdier, principper og metoder, som er beskrevet i de pædagogiske læreplaner. Stort set ingen besvarelser er gået på, at der er ”huller” i den pædagogiske praksis i forhold til at leve op til de pædagogiske mål for de seks læreplanstemaer. Dog skal evalueringsudvalget og personalet som helhed evaluere videre på to områder:

1. Er det stadig relevant at bruge ”Fri for mobberi”?
2. Lever læringsmiljøet i Den grønne kastanje op til læringsmålene for læreplanstemaet ”Natur, udeliv og science”, særligt målet: ”*Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får mulighed for at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.*”? Er der et udviklingspotentiale her?

Den fælles evaluering – foretaget på evalueringsmøde februar 2021

På mødet beslutter vi relativt hurtigt, at vi i år vil bruge ”Skabelon til evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan”, men at vi fra næste år vil vende tilbage til vores egen evalueringsproces: Altså at vi sammen som personalegruppe svarer på spørgsmålene: Handler vi i praksis, som vi har intentioner om at gøre/som det står beskrevet i læreplanerne? Lever vores faktiske læringsmiljøer op til læringsmålene? Og hvilke tegn ser vi på, at vi lever op til læringsmålene (konkrete tegn på børnenes trivsel og udvikling)? På hvilke områder har vores pædagogiske praksis udviklingspotentiale? På hvilke områder skal vores indsats vedligeholdes? Nedenfor gennemgår vi tre evalueringer, vi har gennemført i 2019/2020.

I forhold til de spørgsmål, der kom frem under den skriftlige, individuelle evaluering, har vi i evalueringsudvalget besluttet, at vi fremover kun vil bruge delelementer fra ”Fri for mobberi”. Line Fischer og Rikke Bechmann har inden mødet spurgt i henholdsvis børnehaven og vuggestuen, hvor meget vi

egentlig bruger "Fri for mobberi"-kufferterne. Bøger, plakater og inspiration til lege og massage har personalet generelt fundet brugbart i samlinger mv. Men bamsevennerne har vi aldrig rigtigt fået integreret fuldt ud i den pædagogiske praksis. Indtil videre synes vi, at nok medarbejdere er uddannede i "Fri for mobberi" til at kunne vidensdele med de medarbejdere, der ikke har været på kursus.

I forhold til læringsmålene for læreplanstemaet "Natur, udeliv og science" viser det sig hurtigt, at både børnehaven og vuggestuen laver en hel del aktiviteter, der understøtter "*at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får mulighed for at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.*"? I børnehaven har de især i 2020 gennemført flere større og mindre projekter med naturvidenskaben i centrum, fx et rumtema, hvor de undersøgte og talte om planeter, solsystem, raketter mv. De har undersøgt, om sæbebobler fryser i frostgrader, hvor stort et barn er i forhold til en dinosaur eller hvordan man laver en vulkan. I vuggestuen har vi arbejdet på at understøtte børnenes naturlige nysgerrighed – hvad sker der egentlig, når de er "kommet til" at træde på en Mariehøne, eller hvad sker der med sne, når det kommer ind i varmen? Men det pædagogiske personale har bredt ønsket at styrke deres faglighed især i forhold til læreplanstemaet "Natur, udeliv og science", så det bliver et fokusområde for de næste år.

Overordnet læner vi os op ad konklusionen fra den skriftlige individuelle evaluering: Vi finder ingen store "huller" i forhold til at skabe læringsmiljøer, der understøtter børnegruppen og det enkelte barns (herunder det tosprogede barn eller barnet i en udsat position) læring, udvikling, trivsel og dannelse. Vi ser den positive sammenhæng mellem det pædagogiske læringsmiljø og det enkelte barns/børnegruppens trivsel og udvikling genspejlet i TOPI-vurderingerne fra perioden, hvor langt størstedelen af børnene i Den grønne kastanje er grønne i trivsel – og hvor vi i øvrigt har lavet handleplaner og iværksat særlige indsatser i forhold til de få børn, der er gule eller røde i trivsel. Et andet tegn på, at der er en positiv sammenhæng mellem det pædagogiske læringsmiljø og barnet/børnegruppens trivsel og udvikling er tilsynsrapporterne fra 2019 og 2020. I begge tilfælde vurderer den pædagogiske konsulent, Jesper Ole Larsen, omkring alle pejlemærker, at Den grønne kastanje skal vedligeholde indsatsen. Endeligt er det værd at tage med, at forældrerådet (og forældrene i øvrigt) stort set kun er kommet med positive tilbagemeldinger omkring den pædagogiske praksis og de pædagogiske læreplaner. De oplever, at deres børn trives, udvikles, dannes og lærer i det læringsmiljø, deres børn er en del af i Den grønne kastanje.

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Både i 2019 og 2020 har vi løbende på både stue- og afdelingsniveau evalueret forskellige delelementer fra læreplanerne og brugt evalueringerne til at ændre praksis eller sætte særlige indsatser i gang for en børnegruppe eller et enkelt barn. Vi har udvalgt følgende eksempler til at besvare spørgsmålene nedenfor:

- 1) Evaluering af pædagogisk praksis (rutine) i vuggestuen: Handleplan for rutiner omkring bletjek og håndvask før frokost.
- 2) Handleplan for barn X – inkl. evaluering af indsatsen.
- 3) Handleplan for opstart af busture med minibussen i børnehaven – inkl. evaluering.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte? Her skriver I kort, hvilket område i jeres pædagogisk læringsmiljø I satte fokus på i evalueringen og hvorfor. Hvad var det I var nysgerrige på eller der udfordrede jer? Dette er trin 1 i evalueringscirklen.

- 1) Evalueringen af rutinerne omkring bletjek og håndvask før frokost skyldtes, at vi for ofte oplevede, at situationen blev kaotisk for både børn og voksne. Tolv børn, der skulle vente og give plads, gav konflikter og frustration blandt børnene. Der var ikke rum og nærvær til at udnytte rutinens lærings- udviklings- og dannelsespotentiale.
- 2) Evalueringen var led i en handleplan for et barn, der ofte var i konflikt med børn og voksne. Han var indimellem udadreagerende, frustreret og vred, hvilket afspejledes i TOPI, hvor de pædagogiske medarbejdere vurderede hans trivsel som gul. Indsatsen skulle understøtte hans sproglige udvikling samt udvikling af hans legemønster. Efter fire uger evaluerede det pædagogiske personale de forskellige tiltag (sproglegegrupper og rolle-/fantasilegegruppe med en deltagende voksen): Skabte de optimale udviklingsmuligheder for drengen, så hans trivsel blev bedre?
- 3) Evalueringen var led i en handleplan, børnehavepersonalet havde udformet i forbindelse med opstart af busture med minibussen. Handleplanen blev udarbejdet som planlægningsværktøj før opstart. Her formulerede de bl.a. pædagogiske mål for turene: *"Vi vil give børnene gode, inspirerende ture. Læringen skal foregå på børnenes præmisser: Det skal foregå i børnenes tempo, ud fra børnenes interesser. De voksne skal følge børnene. Busgrupperne er sammensat med udgangspunkt i børnenes indbyrdes relationer og venskaber. Vi vil styrke eksisterende venskaber, give mulighed for at nye opstår og sikre at ingen børn står uden for børnefællesskabet."*

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering? Her beskriver I kort den dokumentation af det pædagogiske læringsmiljø, I har indsamlet i forbindelse med evalueringen.

- 1) Selve handleplansskemaet bruges som dokumentation over for det pædagogiske personale. Her beskrives med ord, hvilke tegn vi ser på, at den givne situation *ikke* er et optimalt læringsrum for børnene (konflikter). I evalueringsfeltet beskrives endvidere, hvordan vi ser tegn på, at den ændrede rutine virker (færre konflikter, tid og ro til at lære og have samtaler og udviklende øjeblikke).
- 2) I forbindelse med TOPI har det pædagogiske personale sammen lavet observationer af de situationer, hvor drengen bliver frustreret, vred og udadreagerende. Resultatet er dokumenteret i kommentarerne i TOPI. Undervejs i forløbet laver de ansvarlige pædagoger deltagende iagttagelser, som de skriver ned i en logbog. De har særligt fokus på tegn på, at drengen trives og udvikler sig (formår at håndtere konflikter uden skub/formår at bruge sit sprog til at sætte ord på følelser/henvender sig for at samtale/bruger sprog og fantasi til rollelege), og på de specifikke episoder, hvor han ikke trives (hvad skete der? Kunne vi have støttet/guidet bedre). Vi tager billeder af forløbet som dokumentation til forældre og til drengen selv (vi bruger dem til at fremme samtale og sætte ord på hans oplevelser). Selve handleplansskemaet bruges som dokumentation til det pædagogiske personale og til drengens forældre. I evalueringsfeltet på handleplansskemaet beskrives, om de pædagogiske mål er opnået, og hvilke tiltag, der har virket/ikke virket.
- 3) Busturene er primært dokumenteret gennem fotos. Billederne bruges primært til at dokumentere børnenes oplevelser på turen, så de har mulighed for at snakke med forældrene om det, når de kommer hjem. Sekundært bruger det pædagogiske personale billederne som en del af den – oftest mundtlige – evaluering, der foregår på stuen efter turen (fx "Her kan man virkelig se, hvor fokuserede de var, da de snittede snobrødspinde..."). Turene er sekundært dokumenteret gennem alle de artefakter, børnene har indsamlet (sten, grene) eller fremstillet på turen. Handleplans-

skemaet fungerer samtidig som dokumentation over for det pædagogiske personale.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse? Her skriver I kort resultaterne af jeres analyse, fx hvordan den indsamlede dokumentation gjorde jer klogere på det, I var blevet nysgerrige på? Hvad var jeres vurdering af det pædagogiske læringsmiljøets betydning for børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse? Dette er første del af trin 3 i evalueringscirklen. Har I under evalueringen skrevet resultaterne på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

- 1) Vi mærkede en markant forskel, da vi havde ændret rutinerne for bletjek og håndvask før frokost. I stedet for, at hele stuen var på badeværelset samtidig, delte vi os op i mindre grupper. Max fire på badeværelset ad gangen. Det gav markant færre konflikter mellem børnene, og der blev overskud til samtaler, tid til at øve sig på at tage en sutsko på uden forstyrrelser, sprogstimulering på puslebordet mv. Samtidig fik de børn og voksne, der ikke var på badeværelset, frigivet tid til at lege, snakke, lære – i stedet for at sidde og vente på tur. Den forholdsvis lille ændring i rutinerne omkring bletjek og håndvask har haft en stor betydning for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Rutinen er simpelthen blevet et læringsrum. Helt overordnet set blev vi bekræftet i, at børn trives og lærer bedst i mindre grupper, hvor den voksne har tid og nærvær til at have fokus på det enkelte barn og aktiviteterne.
- 2) Efter de første seks uger med den særlige indsats, så vi tydelige forbedringer i drengens trivsel. Han havde færre konflikter med børn og voksne, kunne bedre sætte ord på sine behov og følelser og havde udviklet sit legemønster, så han nu også legede rolle- og fantasilege, hvor han skulle bruge sit sprog til at udveksle ideer og samarbejde med sine venner. Vi blev bestyrket i, at børn trives og udvikler sig *sammen* med andre børn og med en *deltagende* voksen. Vi har i indsatsen lagt særligt vægt på to områder: Sprog og leg. Vi har en del erfaring med sproglegegrupper og sprogudviklende aktiviteter, men havde i denne indsats ekstra fokus på samtalen som sprogudviklende aktivitet (bl.a. bad vi forældrene samtale mere konkret med barnet ud fra barnets interesser – yndlingsbog, tegnefilm, lege). Vi oplevede, at det var et helt essentielt læringsrum for drengen. Han gik fra at svare med en enkelt sætning (og kun på opfordring fra den voksne) til selv at tage initiativ til samtaler. Samtalerne udviklede sig også til at spænde over tid og sted (han fortalte om oplevelser hjemmefra i institutionen og omvendt) og fra at være meget konkrete til også at være abstrakte. Desuden blev vi bestyrket i, at den voksne skal *deltage aktivt i legen* (være en rollemodel og igangsætter) – ikke kun sidde ved siden af og guide. Drengen var langt mere engageret og motiveret for at udvikle sin egen leg, når den voksne også spillede en rolle i rollelegen. Billederne, vi har taget, i forbindelse med både legegrupper og sproglegegrupper brugte drengen aktivt sammen med forældrene og det pædagogiske personale til at sætte gang i flere samtaler om hans oplevelser.
- 3) Vi erfarede ret hurtigt, at stort set alle børn og børnegrupper trives rigtigt godt med busturene. Der er kun ganske få konflikter, og vi oplever begejstring, nysgerrighed og glæde både på turene, før og efter. Turene er helt klart blevet et højdepunkt for mange af børnene, der fortæller ivrigt om dem både her, derhjemme og til andre voksne i institutionen. Som et af børnene siger: "*Det er ligesom at være på ferie!*" Vi oplever, at turene giver busgrupperne fornyet eller nyt sammenhold, som de også viderefører hjemme i institutionen. Da busgrupperne er relativt små (max 7 børn og 2 voksne), oplever børnene nærværende voksne med tid og overskud til at følge det enkelte barns spor. Busturene kan i meget høj grad foregå på børnenes præmisser (også en smule bedre end vi har mulighed for hjemme i institutionen). En uventet sidegevinst ved busturene er, at vi har fået et øget fokus på natur, science og udeliv i institutionen. Inspirationen fra busturene afspejler sig nemlig også i lege og større projekter derhjemme, fx fandt en busgruppe en "meteor" (stor sten), som efterfølgende affødte både "rumlege" og et projekt om planeter, solsystemet og astronauter,

ligesom vi bruger vores bålplads i langt højere grad end før.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til? Her skriver I kort, hvordan I handlede på baggrund af jeres nye indsigter om jeres pædagogiske læringsmiljø. I kan bl.a. skrive, hvorvidt evalueringen gav anledning til at justere jeres pædagogiske praksis, og om den gav anledning til at afprøve konkrete tiltag og justere jeres skriftlige læreplan. Er justeringerne stadig en del af jeres praksis i dag?

- 1) Som beskrevet ovenfor indførte vi en ny praksis omkring bleskift og håndvask før frokost på baggrund af evalueringen af den "gamle" praksis: Så vidt muligt er vi nu max fire børn på badeværelset ad gangen. Vi har udvidet praksis om at dele børnene op i mindre grupper til andre rutiner/situationer, nemlig ved bleskift og toiletbesøg før middagsluren og i garderoben, når børnene skal i og ud af overtøjet.
- 2) Evalueringen af handleplanen for barn X har betydet, at det pædagogiske personale på stuen generelt har mere fokus på samtalen som sprogudviklende aktivitet – ikke bare i forhold til barn X, men i forhold til alle børnene. Vi prøver så vidt muligt altid lige at nå en runde mere (endnu et spørgsmål) i samtalen. Desuden blev vi bekræftet i, at legen er et væsentligt og givende læringsrum. For nogle børns trivsel og udvikling er det nok, at det pædagogiske personale skaber tid og rum til deres leg. For andre børn bliver legen som læringsrum mere givende, hvis den voksne deltager aktivt som rollemodel, igangsætter og medspiller. Det er blandt det pædagogiske personales fornemmeste opgaver at vurdere, hvornår det enkelte barn eller børnegruppen har brug for en voksen, der går bag ved, ved siden af eller foran i legen.
- 3) Evalueringen af handleplanen for bussen har helt konkret betydet, at vi har søgt om at få tildelt minibusen i 2021 også. Vi oplever, at busturene er et optimalt læringsrum for børnene i Den grønne kastanje – og at den giver en god "kick start" til vores fremadrettede fokus på at udvikle og styrke vores læringsmiljø inden for temaet "Natur, udeliv og science". Vi har valgt, *ikke* at justere den skriftlige læreplan, da busturene er midlertidige. Imidlertid vil vi bruge de overordnede erfaringer til at planlægge ture (fx med ladcykler, tog, metro mv) med særligt fokus på naturoplevelser og udeliv.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

I Den grønne kastanje har forældrerådet i flere år været en del af evalueringsprocessen af den pædagogiske læreplan. Læreplanen bliver offentliggjort på hjemmesiden, og forældrerådet opfordres til at komme med spørgsmål eller kommentarer, som så vendes i personalegruppen. Hvis spørgsmål eller kommentarer giver anledning til det, justerer vi i læreplanerne.

På et forældrerådsmøde i efteråret 2020 gennemgik forældrerådet tilsynsrapporten fra den pædagogiske konsulent og i den forbindelse havde forældrerådsrepræsentanterne mulighed for at komme med kommentarer, spørgsmål eller kritikpunkter til den pædagogiske praksis. Forældrene havde intet til den almindelige pædagogiske praksis, men havde kommentarer til den praksis, som coronarestriktioner og - anbefalinger gav anledning til. De savnede at have den daglige gang i huset, hvor de med egne øjne oplevede deres barns hverdag og vores pædagogiske praksis. De savnede den tætte kontakt, der normalt er mellem pædagogisk personale og forældre, fordi det pædagogiske personale under normale omstændigheder har tid til en lille daglig snak om barnets og familiens trivsel. Under corona er børnene blevet afleveret og afhentet ved lågen, og kontakten mellem pædagogisk personale og forældre har derfor været væsentligt kortere (for at undgå kø ved lågen). Forældrene har dog hele tiden haft mulighed for at få en digital eller telefonisk samtale.

Det fremadrettede arbejde

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

De kommende to år vil vi i Den grønne kastanje sætte særligt fokus på temaet "Natur, udeliv og science". Dels vil vi prioritere pædagogiske aktiviteter, der understøtter læringsmålene i temaet. Dels vil vi prioritere, at personalet som helhed får et stærkt fagligt fundament inden for "Natur, udeliv og science" ved at videreuddanne og uddanne personalet. Hvilke konkrete uddannelsesmuligheder (kurser, temadage, foredrag), der bliver tale om, kan først fastlægges, når hverdagen efter corona er tilbage.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Overordnet oplever personale og ledelse, at organiseringen af vores evalueringskultur understøtter refleksioner, analyser og vurderinger af vores pædagogiske praksis. Som beskrevet under afsnittet "Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur" skal og vil vi dog justere på følgende punkter:

- 1) Der skal fast sættes tid af til evalueringer på personalemøder. Dels skal afdelinger og stuer have mulighed for at evaluere pædagogisk praksis, rutiner eller indsatser for et enkelt barn eller børnegruppe. Dels vil og skal vi bruge tid til sammen at evaluere vores læreplaner løbende
- 2) Vi skal sammen reflektere over og beslutte, hvornår vi skal bruge tid og ressourcer på skriftlig dokumentation og evaluering, og hvornår en mundtlig evaluering er nok.
- 3) Børnehaven skal redesigne deres klubskemaer, så de indeholder felter til registrering af pædagogisk mål og evaluering af aktiviteten. Dette er hidtil foregået mundtligt.
- 4) Både LTU-skema og handleplansskema skal gøres digitalt.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Både den overordnede evaluering (de skriftlige tilbagemeldinger på læreplanen samt evalueringsmødet februar 2021) og de evalueringer af rutiner, indsatser og aktiviteter, som afdelingerne og stuerne har gennemført de seneste to år, peger ikke på de store ændringer i Den grønne kastanjes styrkede læreplan. Der skal ske små justeringer, fx skal vores brug af "Fri for mobberi" nedtones i det skriftlige materiale, så det svarer til den faktiske pædagogiske praksis. I forhold til de tre konkrete evalueringer, vi har fremhævet her, findes mange af konklusionerne allerede i den skriftlige læreplan. Her understreger vi blandt andet legen som et vigtigt læringsrum. Vi beskriver, hvordan den voksne skal vurdere sin position i forhold til barnets/børnegruppens læring og udvikling (hvor skal vi positionere os i den enkelte situation: foran, ved siden af eller bagved?). Og vi fremhæver, hvordan vi voksne kan og skal støtte børnenes sproglige udvikling ved at lytte og samtale. Som skrevet ovenfor, har vi besluttet ikke at skrive busturene ind i den skriftlige læreplan, da bussen er midlertidig.

